

Ortaokul ve Lise Öğrencilerin Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examining the Sportsmanship Behaviors of Middle and High School Students in Terms of Some Variables

Ahmet Burak KONT*
Yaşar AZİRET**
Umut ÇOKNAZ***
Hakkı ÇOKNAZ****

Öz

Bu araştırmanın amacı ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

Bu çalışmanın evrenini 260 öğrenci, örneklemini 134 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Koç (2013) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) kullanılmıştır. Öğrencilerin sportmenlik davranış düzeyleri aritmetik ortalamalar ($\bar{X}$) ve standart sapmalar (SS) kullanılarak betimlenmiştir. Grupların istatistiksel karşılaştırılmasında parametrik testlerden t-testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırıldıklarında, erkekler lehine, istatistiksel olarak bir farka rastlanılmıştır ($p < 0,001$). Öğrencilerin okudukları okullara göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırıldıklarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka

* Lisans öğrencisi, Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye, 1054burak@gmail.com, ORCID: 0009-0004-5046-1259

** Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye yasarazi12@gmail.com, ORCID: 0009-0003-9822-9259

*** Doktora Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya, Türkiye, umut.coknaz0@ogr.dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4280-3007

**** Prof. Dr. Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye, hakkicoknaz@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9495-8946

How to cite this article/Atf için: Kont, A.B., Aziret, Y., Çoknaz, U., Çoknaz, H. (2024). Ortaokul ve lise öğrencilerin sportmenlik davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 9(2), 88-95. DOI: 10.29228/ERISS.48

rastlanılmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin lisanslı sporcu olup olmama durumlarına göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırıldıklarında, sporcu lisansına sahip olan öğrenciler lehine, istatistiksel olarak bir fark olduğu ($p<0,001$) bulunmuştur. Sonuç olarak, cinsiyetin ve lisanslı sporcu olmanın sportmenlik davranışlarına etkileri olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sportmenlik, Okul, Lisanslı Sporcu, Cinsiyet

Abstract

The purpose of this study is to examine the sportsmanship behaviors of middle and high school students in physical education lessons in terms of some variables.

The universe of this study consists of 260 students and the sample consists of 134 students. The Physical Education Lesson Sportsmanship Behavior Scale (BEDSDÖ) developed by Koç (2013) was used to collect data. The sportsmanship behavior levels of the students were described using arithmetic means ($\bar{X}$) and standard deviations (SD). The t-test from parametric tests was used in the statistical comparison of the groups.

When the sportsmanship behaviors of the students in physical education lessons were compared according to their gender, a statistical difference was found in favor of men ($p<0.001$). When the sportsmanship behaviors of the students in physical education lessons were compared according to the schools they attended, no statistically significant difference was found ($p>0.05$). When the sportsmanship behaviors of the students in physical education classes were compared according to whether they were licensed athletes or not, it was found that there was a statistical difference ($p<0.001$) in favor of the students who had an athletic license. As a result, it can be said that gender and being a licensed athlete have effects on sportsmanship behaviors.

Keywords: Sportsmanship, School, Licensed Athlete, Gender

GİRİŞ

Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışların gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Drewe, 2000). Bu ders, çocuk ve gençlerin farklı gelişim alanlarına hitap ettiği için, eğitimin önemli bir parçası olmasının yanında çocuk gelişimi için hayati önem taşımaktadır. Bu derste çocuklar; bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve sosyal yönden kendilerini gerçekleştirebilme fırsatı bulabilmelerinin yanında, yetişkinlik dönemlerinde hayatlarını kolaylaştıracak becerileri de kazanmaktadırlar (Karafil vd., 2017). Beden eğitiminin kazandırdığı olumlu sonuçlardan biri sporun temel prensiplerini ve spora uygun olarak gerçekleştirilen davranışların yerine getirilmesini sağlayabilmesidir (Koç, 2013).

Beden eğitimi dersinin 18 genel amacından bir tanesi “Dostça oynama ve yarışma, kazananı taktir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme” dir (Aracı, 2001). Bu bağlamda gerek beden eğitimi dersinde gerekse de ders dışı okul faaliyetlerinde yer alan diğer sportif etkinliklerde (rekreasyonel sportif faaliyetler ve okul sporları faaliyetleri) sportmenlik davranışlarının sergilenmesine yönelik eğitimlerin verilmesi sportmenlik davranışların öğrenilmesinde büyük katkıya sahip olacaktır. Nitekim yapılan çalışmalara bakıldığında spora katılımın çocuğun ahlaki gelişimine olumlu katkı sağladığı (Akandere vd., 2009), beden eğitimi dersinde özellikle sportmenlik ile ilgili etkinlerin uygulanmasının bu kavramın öğrenilmesine katkı sağlayacağı (Koç, 2017) görülmektedir.

Sportmenlik kavramının tanımı birçok yazar tarafından farklı boyutlarda tarif edilmiştir. Cremades (2014) sportmenliği, spor kaynaklarında ahlaki olarak kabul edilebilir tutum ve davranışlar olarak ifade etmektedir. Stornes ve Bru (2002) sportmenliğin; spordaki sosyo-ahlaki ilişki hakkındaki normatif standartlarla ilişkili olduğunu ifade etmektedirler. Genel olarak sportmenlik; karakter

eğitimi, ahlaki gelişim ve etik eğitimi, spor katılımının esasını tanımlamak için kullanılan terimlerin hepsi olarak tanımlanmıştır (Stewart, 2014).

Sportmenlik kendini kontrol, kurallara uyma, başkalarına saygı, hak, kibarlık, onurluluk ve cömertlik özelliklerini barındırırken hilekârlık, kurallara uymama, yalan gibi toplum tarafından kabul görmeyen davranışları reddeder (Yapan, 2007). Sportmenlik, beden eğitimi derslerinin temelini içermektedir. Öğrencilerin bu değerleri öğrenerek gelişmeleri kişilikleri açısından önem arz etmektedir. Okullarda sportmenlik davranışlarının öğretilmesi ve uygulanmaya teşvik edilmesi, öğrencilerin genel karakter gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacağı tartışılmaz bir olgudur.

Bu bağlamda, gerek beden eğitimi derslerinde, gerekse de ders dışı okul faaliyetlerinde yer alan diğer etkinliklerde (rekreasyonel sportif faaliyetler ve okul sporları faaliyetleri) sportmenlik davranışlarının sergilenmesine yönelik eğitimlerin verilmesi sportmenlik davranışlarının öğrenilmesine büyük yararları olacağı kesin olarak görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında, beden eğitimi derslerinde, özellikle sportmenlik ile ilgili etkinliklerin uygulanmasının, bu kavramın öğrenilmesine katkı sağlayacağı görülmektedir (Koç, 2017).

Bu araştırmanın amacı ortaokul ve liselerde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın araştırma modeli, araştırmanın yayın etiği, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, ölçeğin uygulanması, araştırma modeli ve veri çözümü hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, betimsel araştırmalardan biri olan tarama araştırması türündedir. Bir gruba ait belli özellikleri ortaya koyabilmek amacıyla yapılan çalışmalara tarama araştırması denilmektedir. Genellikle büyük örneklem gruplarında tercih edilen bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2016; Turkey, 2020). Bu çalışmada da ortaokul ve lise öğrencilerinin sportmenlik davranışlarının belirlenmesi amacıyla tarama yönteminin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırma Yayın Etiği

Bu çalışma için Düzce Üniversitesi Etik Kurulundan 04.10. 2024 tarih ve 2024/311sayılı etik kurulunun ve ilgili kurumların onayı alınmıştır. Yükseköğretim Kurumları “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Çalışma Evreni ve Örnekleme

Bu çalışmanın evrenini Düzce merkez ilçedeki Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu'ndaki (MAEO), (5, 6, 7 ve 8. sınıflardan) ve Konuralp Anadolu Lisesi'ndeki (KAL), (9, 10, 11 ve 12. sınıflardan) birer şubede eğitim gören toplam 260 öğrenci; örneklemini 134 öğrenci oluşturmaktadır. Şubeler, kura yöntemiyle belirlenmiştir. Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu'ndaki öğrencilerin yaş ortalamaları 11.57 ± 1.18 yıl, Konuralp Anadolu Lisesi'ndeki öğrencilerin yaş ortalamaları 15.47 ± 1.25 yıldır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada kişisel bilgi formu ve Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel bilgi formlarıyla öğrencilerin cinsiyetlerine, okul türlerine ve spor lisansı olup olmamasına ilişkin bilgiler toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarını belirleyebilmek için Koç (2013) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği (BEDSDÖ) kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipindedir. Dereceleme biçimi “(5) Her Zaman, (4) Çok Sık, (3) Ara Sıra, (2) Nadiren ve (1) Hiçbir Zaman” biçimde düzenlenmiştir. BEDSDÖ 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki negatif sorular ters puanlandırılmıştır. Ölçekten alınan puanların artması öğrencilerin sportmenlik düzeylerinin daha iyi olduğunu göstermektedir. Mevcut geliştirilen ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.88, bu çalışma için 0,77 bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 22, en yüksek puan 110’dur.

Ölçeğin Uygulanması

Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği gerekli izinler alınarak öğrencilere kendi istekleri doğrultusunda, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri’ne uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Ölçekler araştırmacılar tarafından beden eğitimi dersleri öncesinde öğrencilere dağıtılmış ve tekrar toplanılmıştır. Ölçek uygulaması öncesi öğrencilere ölçeklerle ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ölçekleri uygulamak istemeyen velilerin çocuklarına veya ölçeği uygulamak istemeyen öğrencilere ölçek uygulanmamıştır. Araştırmaya katılacak öğrencilerin kişilik hakları ve özel bilgileri, araştırmacılar tarafından üçüncü bir kişiyle paylaşılmamış ve korunmuştur.

Veri Çözümü

Araştırmada ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi ve yorumu için SPSS 18.0 istatistik programı kullanılmıştır. Öğrencilerin sportmenlik düzeyleri aritmetik ortalamalar $\bar{X}$ ve standart sapmalar (SS) kullanılarak betimlenmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden, iki grubun karşılaştırılmasında parametrik testlerden simple t-testi kullanılmıştır. Çalışma öncesi anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırılması

Cinsiyet	n	$\bar{X} \pm SS$	Ortalama Farkı	t	df	p
Kız	79	55,35±9,51				
Erkek	55	64,3091±12,86	-8,954	-4,630	132	,000

Tablo 1. incelendiğinde, kız öğrencilerin ölçekten aldığı puanlarının 55,35±9,51, erkek öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlarının 64,3091±12,86 olduğu görülmektedir. Her iki grubun puan karşılaştırılmasında erkekler lehine istatistiksel bir farkın olduğu anlaşılmaktadır ($t(132) = -4,630$, $p < 0,05$).

Tablo 2. Öğrencilerin okullarına göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırılması

Okul	n	$\bar{X} \pm SS$	Ortalama Farkı	t	df	p
KAL	71	58,29±11,10	-1,561	-,761	132	,448
MAEO	63	59,85±12,63				

Tablo 2'ye bakıldığında, KAL öğrencilerinin ölçek üzerinden aldıkları puanların 58,29±11,10., MAEO öğrencilerinin ölçek üzerinden aldıkları puanlarının 59,85±12,63 olduğu görülmektedir. Her iki okulun beden eğitimi sportmenlik davranış puanlarının karşılaştırılmasında da istatistiksel bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır ($t(132) = -,761, p > 0,05$).

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin spor lisansı olup olmamalarına göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırılması

Lisanslı Sporcu	n	$\bar{X} \pm SS$	Ortalama Farkı	t	df	p
Evet	32	67,31±9,65	10,881	4,920	132	,000
Hayır	102	56,43±11,27				

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde, lisanslı sporcu olan öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların 67,31±9,65, lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların 56,43±11,27'dir. Her iki grubun beden eğitimi dersi sportmenlik davranış puanları karşılaştırıldığında, lisanslı sporcu olanlar lehine, istatistiksel bir fark olduğu görülmektedir ($t(132) = 4,920, p < 0,05$).

TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmayla ortaokul ve lisedeki öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları karşılaştırılmış, karşılaştırmalar sonucunda, erkek öğrenciler lehine, istatistiksel bir farka rastlanmıştır. Çeşitli araştırmalar da cinsiyetin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları üzerindeki etkisini değerlendirmiştir. Bu çalışmaların bazılarında (Miller vd., 2004; Karanfil vd., 2017) erkelerin sportmenlik davranışlarının kızlara göre sportmenlik davranışları sergileme toplam puanlarının daha iyi olduğu ve istatistiksel bir farkın bulunduğu rapor edilmiştir. Buna karşın Certel vd. (2020) ve Esentürk vd. (2015), kız öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranış puanlarının erkek öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranış puanlarına göre daha yüksek olduğunu ve bu yüksek puanın istatistiksel olarak anlamlı sonuçları ortaya çıkardığını ifade ederken; Altınkök vd.(2015), Hacıcaferoğlu vd. (2015) cinsiyetin beden eğitimi dersi sportmenlik davranış puanlarına etki etmediğini vurgulamışlardır. Bu çalışmalar ışığında, cinsiyetin farklı gruplarda ve ortamlarda sportmenlik davranışlarında farklı sonuçlar doğurduğu söylenebilir. Sportmenlik davranışı dürüst davranmaktır. Bu dürüstlüğün toplumdaki, aile bireylerindeki ve okuldaki rol modellerle gerçekleşebileceği düşünüldüğünde, yapılan bu çalışmaların farklı ortamlarda, farklı rol modellerde gerçekleşmiş olabileceği söylenebilir. Bu nedenle, öğrencilerimiz ile iyi rol modellerin buluşturulması, cinsiyetler arasındaki sportmenlik davranış farklılıkların ortadan kaldırılabilirliği düşünülmektedir.

KAL ve MAEO öğrencilerinin ölçek üzerinden aldıkları puanlarının karşılaştırılmasında istatistiksel bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır. Alan yazında ortaokul ve lise öğrencileri arasında beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının karşılaştırıldığı bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak,

aynı kültürlerde, aynı sosyoekonomik bölgelerde, aynı eğitim ortamında yetişen öğrencilerin aynı davranışları sergileyebilecekleri düşünülmektedir. Bu nedenle, her iki okul öğrencileri arasında beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları arasında fark çıkmamış olabilir. Ayrıca, bu çalışmada incelemediğimiz, öğrencilerin hem kendi aralarında hem de öğretmenleri arasında var olduğunu söyleyebileceğimiz sosyal medyanın da buna neden olduğu düşünülmektedir. Yapı olarak sosyal medya araçlarının özelliklerine bakıldığında çağdaş olmayan iletişim araçlarından farklı olarak tüm iletişim ve etkileşimlere açık olduğu görülmektedir. Bireylerin birbiri ile bireylerin yaşamış olduğu toplum ile (bloglar) ve en önemlisi de toplumların diğer toplumlar ile her türlü iletişim mekanizmasının kurulması sağlanmaktadır (Babacan, 2014). Genç bireylerin eğitsel amaç kaygısı taşımadan oluşturulmuş olan binlerce sosyal ağ sitelerine üye olması, bloglar keşfedip yazması, fotoğraf paylaşımları, çevrimiçi olarak mesaj sistemlerini kurmaları sosyal ağ toplumlarını etkin hale getirmektedirler. Birçok öğrencinin ilgisini çeken ve motivasyonunu arttıran etkili araç ve ortam imkânı sunan sosyal medya, eğitimcilerin de dikkatini çekmiş ve kullanılmaya başlamıştır (Konuk & Güntaş, 2019). Böylece de ortaokul ve lise öğrencileri hem kendi aralarında hem de öğretmenler arasında aynı ortamları paylaşımlarından, aynı kültürlerde yaşamalarından dolayı aynı sportmenlik davranışlarını sergiledikleri düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmada öğrencilerin lisanslı sporcu olma ve olmama değişkenine göre, lisanslı sporcu olanlar lehine, istatistiksel bir fark olduğu görülmüştür. Çalışma doğrultusunda lisanslı sporcu olma faktörünün öğrencinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları sergilemesinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir. Öğrencilerin spor yaptığı süreç içerisinde spor tesislerinde / spor salonlarında kazandığı tecrübeler, kendi takım arkadaşlarıyla ve rakip takımdaki oyuncularla kurduğu iletişim ve öğretmenlerin / antrenörlerinin tutumları gibi birçok faktör lisanslı sporcularda beden eğitimi dersi sportmenlik davranışını olumlu geliştirdiği düşünülmektedir. Altınkök vd. (2015) yaptıkları çalışmada öğrencilerin okullarında spor salonu bulunup bulunmaması değişkenine göre sportmenlik davranışlarını incelemişler, okullarında spor salonu bulunan öğrenciler lehine, istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu tespit etmişlerdir. Bu durum için söz konusu öğrencilerin salon sporları kültüründen daha çok etkilendiği, daha çok kurallı oyunlar oynama fırsatı bulduğu ve birbirleri ile etkileşimlerinin daha fazla olmasının yanı sıra, beden eğitimi derslerinin daha verimli ve etkili bir şekilde yapıldığını ifade etmektedirler.

Spor okulları ve kulüpler bireylerin gerginlikten uzaklaşarak rahatlamalarını sağlayan ortamlardır. Yapılan etkinlikler stresle başa çıkmalarını sağlar. Spor alanlarında bireyler yeni arkadaşlıklar kurarak sosyalleşirler, iletişim becerilerini geliştirirler. Yaşıtlarının bulunduğu ortamda kendilerini sınama, arkadaşlarıyla kıyaslama fırsatını bulurlar. Onların liderlik becerileri gelişir. Bir gruba ait olma duygusunu yaşarlar. Özellikle ergenlik döneminde gencin kabul gördüğü bir ortamda gelişimini sürdürmesi özgüvenini güçlendirir. Yardımlaşma, dayanışma, paylaşma, işbirliği gibi değerler gelişir (Cengiz ve Taşmektepligil, 2016). Öğretmenlerin / antrenörlerin sporcu öğrencilerle kurduğu iletişim sayesinde (Öğrencilere spor çerçevesinde yardımcı olmaları, arkadaşça davranmalar) sporcu öğrencilerin arkadaşlarıyla olumlu davranışlar sergilediği, bu sayede de iletişim becerilerinin arttırdığı düşünülebilir.

Yaptığımız bu çalışmada da spor yapan gençlerin spor tesislerini kullanması, yeni arkadaşlıklar edinmesi, rakiplerle iletişimi ve antrenörlerle / öğretmenlerle olan diyalogları sportmenlik davranışını geliştirdiği ve spor yapanlar lehine istatistiksel bir fark yarattığı söylenebilir. Işıkgöz vd. (2019) öğrencilerin sportmenlik davranışlarının lisanslı sporcu olup olmama değişkenine göre, lisanslı sporcu olan öğrenciler lehine, istatistiksel olarak anlamlı olduğunu, doğal olarak lisanslı sporcuların sportmenlik davranışları daha çok sergilediklerini ifade etmektedirler. Bu sonuç da bizim yapmış olduğumuz çalışmayı destekler niteliktedir.

SONUÇ

Bu çalışma sonucunda cinsiyetlerin ve lisanslı spor yapıp yapmamanın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışını etkilediği, ortaokul ve lise öğrencileri arasında ise beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları arasında bir fark olmadığı söylenebilir. Ortalamalar incelendiğinde ise, tüm değişkenlerde, öğrencilerin orta düzeyde beden eğitimi dersi sportmenlik davranış düzeylerine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, daha geniş örneklemle öğrencilerin sportmenlik davranışlarına etki eden faktörler araştırılmalı ve sportmenlik davranışları puanlarının artırılma yoluna gidilmelidir.

Finans Kaynakları: Bu çalışmanın hazırlanması ve yazımı sırasında kurum ve/veya kuruluşlardan herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı Beyanı: Araştırmada birinci yazar %35 oranında katkıda bulunurken ikinci yazar % 30, üçüncü yazar %25 dördüncü yazar % 10 oranında katkıda bulunmuştur.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için Düzce Üniversitesi Etik Kurulundan 04.10. 2024 tarih ve 2024/311sayılı etik kurulunun ve ilgili kurumların onayı alınmıştır. Yükseköğretim Kurumları “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., Baştuğ, G., & Güler, E. D. (2009). Orta öğretim kurumlarında spora katılımın çocuğun ahlaki gelişimine etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 59-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/53581/713988>
- Altınkök, M., Kayışoğlu, N. B., Temel, C. & Yüksel, Y. (2015). Investigation of secondary school students' physical education sportsmanship behaviours: Karabük Sample. *International Journal of Sciences and Education Research*, 1(3), 1044-1056. <https://doi.org/10.24289/ijsser.279164>
- Aracı, H. (2001). *Lise beden eğitimi ders programları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Babacan, M. E. (2014). Sosyal medya sonrası yeni toplumsal hareketler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 135-160. <https://doi.org/10.20493/bt.55255>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Cengiz, R. ve Taşmektepligil, M. Y. (2016). Spor üzerine sosyolojik bir çözümleme: Spor merkezleri (Samsun örneği). *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 56, 220-240. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/383397>
- Certel Z., Bahdır Z. & Çelik B. (2020). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 213-244. <https://doi.org/10.17155/omuspd.676577>
- Cremades, J. G. (2014). *Becoming a sport, exercise, and performance psychology Professional: A global perspective*. Psychology Press.US.
- Drewe, B. S. (2000). The logical connection between moral education and physical education. *Journal of Curriculum Studies*, 32(4), 561-573. <https://doi.org/10.1080/002.202.70050033628>
- Esentürk, O. K., İlhan, E. L. & Çelik, O. B. (2015). Examination of High School Students' Sportsmanlike Conducts In Physical Education Lessons According to Some Variability. *Science, Movement and Health*, 15(2), 627-634. <https://www.analefefs.ro/anale-fefs/2015/i2s/pe-autori/v2/61.pdf>
- Hacıcaferoğlu, S., Selçuk, M. H., Hacıcaferoğlu, B. & Karataş, Ö. (2015). Ortaokullarda işlenen beden eğitimi ve spor derslerinin, sportmenlik davranışlarına katkısının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (Intjscs)*, 3(4), 557-566. <https://doi.org/10.14486/IJSCS431>
- Işıkgöz, M. E., Eşin, R. ve Başaran, M. (2019, May). *Okul Türüne Göre Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi: Batman İli Örneği*. 2nd Eurasian Sports Sciences Congress, Muş Alparslan University, Muş, Türkiye. <https://www.researchgate.net/profile/Shahrouz>
- Karafil, A., Y., Atay, E., Ulaş, M. & Melek, C. (2017). Spora katılımın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları üzerine etkisinin araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-11. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbubesbd/issue/33059/346890>
- Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranış ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 96-114. https://www.researchgate.net/publication/314097019_
- Koç, Y. (2017). Beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışı kazandırmaya yönelik uygulama önerisi: küçüklerin oyununda centilmenliğin yapılandırılması (KOCY). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 212-227. <https://doi.org/10.17556/erziefd.319393>
- Konuk, N., Güntaş, S. (2014). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries*, 3(4), 1-25. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijemi/issue/44619/494798>
- Miller, B. W., Roberts, G. C. & Ommundsen, Y. (2004). Effect of motivational climate on sportpersonship among competitive youth male and female football players. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 14(3), 193-202. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2003.00320.x>
- Stewart, C.C. (2014). Sportsmanship, gamesmanship, and the implications for coach education. *Strategies*, 27(3), 3-7. <https://doi.org/10.1080/08924.562.2014.938878>
- Stornes, T., Bru, E. (2002). Sportpersonship and perceptions of leadership: An investigation of adolescent handball players' perceptions of sportpersonship and associations with perceived leadership. *European Journal of Sport Science*, 2(6), 1-15. <https://doi.org/10.1080/17461.391.2002.10142577>
- Turkay, H. (2020). *Spor Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın.
- Yapan, H.T. (2007). *Spor Ahlakı*. Gaziantep: Merkez Ofset.